

Nr 96.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående olycksfalls- och sjukersättning av statsmedel till deltagare i viss svensk hjälpeexpedition till Tyskland.

(3:e avd.)

I propositionen nr 244 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 mars 1945, föreslagit riksdagen medgiva, att till deltagare i svenska röda korsets hjälpeexpedition till Tyskland eller deras efterlevande må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utgå dels vid under tjänstgöringen utomlands inträffande olycksfall eller ådragen yrkessjukdom ett livräntetillägg motsvarande den livränta, som på grund av olycksfallet eller yrkessjukdomen må komma att utgå jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar dels ock vid under tjänstgöringen utomlands ådragen sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall eller är att hänföra till yrkessjukdom, ersättning enligt de i förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna grunder med iakttagande dock att enligt förordningen utgående livränta må höjas till dubbla beloppet samt att den årliga arbetsförtjänsten beräknas enligt de i lagen om försäkring för olycksfall i arbete angivna grunder.

I statsrådsprotokollet anföres inledningsvis följande.

Sedan fråga uppkommit om igångsättande av hjälpverksamhet från svenska röda korsets sida för i Tyskland internerade danska och norska undersåtar, pågå för närvarande inom röda korset förberedelser för utsändande för nämnda ändamål av en hjälpeexpedition om ungefär 250 personer. Såsom ett led i dessa förberedelser har även undersökning skett om åstadkommande för expeditionens deltagare av ett tillräckligt försäkringsskydd. Medel härför torde icke stå till förfogande under annan förutsättning än att statsverket åtager sig att bestrida kostnaderna härför.

Efter en redogörelse för de författningsbestämmelser, som i förevarande sammanhang äro av intresse, anföres vidare i statsrådsprotokollet följande.

Deltagarna i förenämnda hjälpeexpedition avses skola anställas i svenska röda korsets tjänst. Olycksfallsförsäkringslagen och yrkessjukdomsförsäkringslagen bliva på grund därav tillämpliga på dem under deras nu ifråga-

varande tjänstgöring utomlands. För under tjänstgöringen inträffande olycksfall eller ådragna yrkessjukdomar kommer alltså ersättning att utgå enligt bestämmelserna i nämnda lagar. Den högsta sjukpenning, som kan komma att utgå, blir således 7 kronor, medan maximibeloppen av de livräntor, som kunna komma att utgå, utgöra, för den skadade själv 2 600 kronor, för efterlevande änka, fader eller moder 975 kronor samt för varje efterlevande barn 650 kronor.

För att bereda deltagarna i hjälpeexpeditionen ytterligare försäkringsskydd avses att genom svenska röda korsets försorg för deltagarna teckna privatförsäkring, medförande följande förmåner, nämligen vid dödsfall 50 000 kronor, vid fullständig invaliditet på grund av olycksfall 50 000 kronor, vid partiell invaliditet på grund av olycksfall så stor del av 50 000 kronor, som svarar mot invaliditetsgraden, vid övergående arbetsoförmåga på grund av olycksfall en dagsersättning av 15 kronor för dag under en tid av högst två år från och med första dagen efter olycksfallets inträffande samt vid övergående arbetsoförmåga på grund av sjukdom en dagsersättning av 15 kronor för dag under en tid av högst elva månader från och med trettioförsta dagen efter sjukdomsfallets inträffande.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Sedan möjligheter nu öppnats för svenska röda korset att göra en insats av humanitär art för bistånd åt de i Tyskland internerade danska och norska medborgarna, är det ur svensk synpunkt givetvis angeläget att i den mån det är möjligt trygga ett framgångsrikt genomförande av den för expeditionen tilltänkta uppgiften. Härför kräves emellertid statsmakternas stöd. Sådant stöd har också lämnats i olika former. På föredragning av chefen för försvarsdepartementet har Kungl. Maj:t sålunda denna dag medgivit utlåning till svenska röda korset av för expeditionen erforderlig materiel och utrustning. Kungl. Maj:t har vidare bemyndigat dels försvarets civilförvaltning att för svenska röda korsets räkning av omhändertagande medel tills vidare bestrida kostnaderna för avlöningar m. m. till expeditionens personal samt för transporter, förläggning och övriga ofrånkomliga utgifter i samband med expeditionen, dels ock vederbörande förvaltningsmyndigheter att ställa för expeditionens löpande underhåll erforderliga förnödenheter till svenska röda korsets förfogande. I samband härmed har Kungl. Maj:t förklarat sig vilja framdeles av medel, som stå till förfogande för internationellt återuppbyggnadsarbete, till svenska röda korset lämna det bidrag som må erfordras för betalning av de av nyssnämnda myndigheter förskotterade kostnaderna. Slutligen har Kungl. Maj:t denna dag på min föredragning tillerkänt svenska röda korset bidrag av statsmedel med det belopp, som röda korset visar sig ha utgivit i avgifter för försäkring av expeditionens deltagare dels i riksförsäkringsanstalten jämlikt olycksfallsförsäkringslagen, dels ock i vissa enskilda försäkringsbolag för de i det föregående angivna förmånerna, samt anbefallt statskontoret att till svenska röda korset utbetala nämnda bidrag från det å allmän förskottsstat I för budgetåret 1944/45 uppförda anslaget till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete.

Det försäkringsskydd expeditionens deltagare sålunda — dels i enlighet med bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen och yrkessjukdomsförsäkringslagen, dels ock på grundval av förenämnda privata försäkringsavtal — skulle erhålla kan emellertid icke anses tillfyllest. Detta gäller särskilt i två olika hänseenden. Med hänsyn till de särskilda risker deltagarna utsätts för måste storleken av livräntebeloppen enligt olycksfallsförsäkringslagen eller yrkessjukdomsförsäkringslagen — även om hänsyn tages till det kapitalbelopp som

kan utfalla på grund av den privata försäkringen — anses alltför knapp. Det må i samband härmed påpekas, att de avlöningsförmåner, som komma att utgå, icke kunna beräknas tillförsäkra expeditiönsdeltagarna i gemen maximibeloppen av livräntor enligt nämnda lagar; några säkra uppgifter härom stå emellertid för närvarande icke att erhålla, enär avlöningen kommer att variera allt efter storleken av de löneförmåner expeditiönsdeltagarna åtnjutit i sin förutvarande tjänstgöring. På grund därav synes skäligt, att deltagare i expeditionen vid inträffande olycksfall eller ådragen yrkessjukdom, utöver enligt olycksfallsförsäkringslagen eller yrkessjukdomsförsäkringslagen utgående livränta, av statsmedel tillerkännes ett tillägg till livräntan av samma storlek som livräntan. Vidare utgår till den som är försäkrad enligt olycksfallsförsäkringslagen — fränsett när fråga är om vissa yrkessjukdomar — icke ersättning för sjukdom, som ådragits annorledes än genom olycksfall. Deltagarna i hjälpeexpeditionen bliva alltså icke genom försäkringen i riksförsäkringsanstalten tillförsäkrade någon ersättning för sådana sjukdomsfall. Starka skäl synas mig emellertid tala för att deltagarna beredas ersättning jämväl i detta hänseende. Jag vill därför förorda, att ersättning av statsmedel må utgå vid under tjänstgöringen utomlands ådragen sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall eller är att hänföra till yrkessjukdom. Ersättningen torde därvid lämpligen böra utgå enligt de i militärsättningsförordningen angivna grunderna, därvid dock arbetsförtjänsten torde böra uppskattas enligt olycksfallsförsäkringslagens regler. Sjukdomen får alltså anses ådragen under tjänstgöringen enligt samma regler som jämlikt militärsättningsförordningen gälla för bedömande av orsakssammanhang mellan sjukdomen och den militära tjänstgöringen. I anslutning till vad jag tidigare förordat om ett särskilt tillägg till de enligt olycksfallsförsäkringslagen eller yrkessjukdomsförsäkringslagen utgående livräntorna, vill jag tillstyrka, att jämväl i detta fall de livräntor, som må komma att utgå, bestämmas till det dubbla mot eljest utgående livräntebelopp.

De av mig sålunda förordade livräntetilläggen och ersättningarna torde böra bestridas från det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen i ämnet anför, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att till deltagare i förenämnda hjälpeexpedition till Tyskland eller deras efterlevande må av det under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. utgå

a) vid under tjänstgöringen utomlands inträffande olycksfall eller ådragen yrkessjukdom ett livräntetillägg motsvarande den livränta, som på grund av olycksfallet eller yrkessjukdomen må komma att utgå jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar;

b) vid under tjänstgöringen utomlands ådragen sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall eller är att hänföra till yrkessjukdom, ersättning enligt de i förordningen om ersättning

i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna grunder med iakttagande dock att enligt förordningen utgående livränta må höjas till dubbla beloppet samt att den årliga arbetsförtjänsten beräknas enligt de i lagen om försäkring för olycksfall i arbete angivna grunder.

Stockholm den 24 april 1945.

På statsutskottets vägnar:

ALGOT TÖRNKVIST.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Karlsson, Carlström, Gillström* och *Berling*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Andersson* i Malmö, *Staxäng, Onsjö*, fru *Alvén*, herrar *Boman* i Kieryd, *Petterson* i Degerfors och *Thapper*.
